



Muallif: Ali Xasan Ali Abdulhamid.

Eru osmonlarni yaratgan va aniqlangan yashirin ishlardan xabardor Zot - Ollohga hamdlar bylsin. U inson (Odam alayhis-salom) ni loydan, jin (iblis) ni esa oloddan yoradi. Ibrisni jannatidan quvg'in qildi va qiyomat kuniga qadar xalqlarga fitna-sinov bylishi uchun unga mehnat qildi. Iblis a'layxillaъna bandalar orasidan uziga tegishli nasiba olisga qasam ichdi.

**« (Allox) aytdi: « Bas, ulardan kim senga ergashsa, u vaziyatda, shak-shubhasiz, jahannam sizlarga etarli yozo bulur! Улардан кучинг етган кимсани**

**овозинг Bilan қўзғат, уларнинг устига отлик ва пиёда  
(лашқарингни) торт, топган мол-давлат ва бола-чақаларида  
уларга шерик бўл**

*(яъни, уларни ҳаромдан мол-дунё ва бола-чақа орттиришга унда),  
уларга (ёлгон) ваъдалар qil ». Darhaqiqat, shayton ularga faqat oldov-yolg'on narsalarnigina va'da qilur ». « (Iblis) aytdi: « Endi Sening qudratingga qasam-ki, albatta ularning hammasining yo'lidan ozdirurman. Magar ularning orasidagi (ayrim) pokiza bandalaringga (haqiqatdan yuldan ozmay qo'llar) ». (Alloh) dedi: « Haq (qasam) .*

**Faqat haqiqatni ayturmanki, albatta Men jahannamni sen va (odamlar)  
orasidagi barcha senga ergashgan kimsalar bilan to'ldirilganman!**  
».

Oollohga hamdlar bulsinki, U bizlarni sayton va uning vasvasasidan ximoylab kuydi va bundaylarni keltirib Robbilariga tavakkul qilgan zotlarga uni hukmron qilayapti. U zotlar Alloxning panohida tinch-omon bo'ladilar, ularni o'z



inoyatiga  
binoan juda ko'p kilur va modomiki ular Ollohning xidoyatida barqaror  
turib Ung mustaxkam  
armonini maqkam tutsalar, ulani omon saqlagay.

Olloh bandalari orasidan tanlagandan, poklagandan hammasi shaytondan  
ximoya qilingan ulug' payg' ambarimiz  
Muammadaga salotu salomlar bo'lsin. U zot aytadilar:

- *Sizlardan har biringa qarshi jinoyatlardan qilingan qo'shilish birlashtirib qo'yiladi!*
- *Yo Rasululloh sizga hammi? - dedi.*
- *Menga ham. Lekin Alloh menga yordam berdim va u jin musulmon bo'ldim. Мени фақат яхшиликка ундаиди, - дедилар.*

U odamga, saqobalarga Robbimiz suyganidek va rozi bulgan doimiy doimiy Ollohning saloti va salomi bulsin.

Allox taolo jannat va duzaxni yaratib: «**konstitutsiya birligingizni to'ldirish Meni zimmamdadir**» deb va'da qilingan. Ibrisga (unga Allohning laynati bulsin) bandalarga sinov va imtihon bulib qolishi uchun mehnat berib kuydi ...

**«Ogoh bo'lingizkim, albatta shayton huzur (katta qilingan kimsalargina) ziyn ko'rvuchilar».**

Odam bolalarini qalbiga yul topishi va ularning kon tomirlarida yurishi

belgilab qo'yildi

. Unga boshka shaytonlarni buysundirib berdi. Ular iblisingning buyrug'i bilan ish tutiladi.

Iyoz ibn Ximor raziallohu anhudan: Rasululloh solalllohu alayhi va salam bir kuni xitbolalarda shunday dedilar:

- Ogoh bo'ling, Robbim menga bugun bildirilganlardan siz bilmaydigan narsalarni urgatishimni buyrdi. «Men jami bandalarimni haqiqat diniga moyil qilib yotib oldim, shaytonlar esa ularni dinlaridan olib chiqib ketishdi Men bilan xayol qilib  
bergan narsa bolalarni harom qilishdi va Men (sherikligiga) biron xujjat tushurgan narsalarga Menga sherik qiliwni davom ettirdi ...

1) Na oilaga va na mol-dunyoga qiziqishi bulmagan, (yomonlikdan tsadigan) oqli  
ham yuw bulgan notovon-zayif xizmatkorlaring.

2) Arzimas bulsa ham biron manfaat ko'rsa, albatta xiynat kiladigan (xiyonatdan tap tortmaydigan) hoin kimsa.

3) Ertayu kechi seni ahli-oilang xususida ham mol-davlating borasida ham aldash  
payida yurgan kimsa.

4) Shundan sud yoki baxtlilik yoki yolg'on haqiqatda ham

5) Og'zi sholoq bezbet kimsa haqiqatda ham aytib o'tilar ».



**«Uning (kofirning) yoqini-qo'shrohi (bo'g'ilgan, uning kilib otgan gunohlarini yozib-guvohlik beruvchi farishta) dedi: « Mana bu (nomai a'mol) mening huzurimda xoziru nozir bo'gan narradir ». (Shundan keyin dovzax xodimlaridan ikki farishta aytilur) : «Barcha (haqiqiy qurolchi) qayars, yaxshilikni man qiluvchi, zo'r von va (Ollohning diniga shak keltiruvchi) kofir-ko'rnamakni jahannamga tashlandilar !. (қай) Bir кимса Аллоҳ Bilan бирга бошқа**

**Bir «илоҳ» қилиб олса (Ёлгиз Аллоҳга бирон нарса ё яъни кимсани шерик қилиб олса) , бас, уни қаттиқ азобга ташланглар! ». Yoqini yoqing (бўлган шайтон) : «Парвардигоро, уни мен туғёнга солганим йўқ, унинг лекин ўзи (ҳақ ўйлдан) йироқ-залолатда бўлди», деди. (Allox kofir va unning shaytoniga) aytdi: «Mening dargohimda bahs-munozaralar, aniqlik, Men ilgarigi sizlarga (kofir buganlarning sababli Oxiratda azobga olib borilganlar bulishlarini kechirishda) va'da qilingan. Mening dargohimda (va'da qilingan) so'z o'zgartirilmas va Men bandalarga zulm qiluvchi ham emmasman ». U kunda Biz jahannamga: «To'lib bitdingmi?», Dermiz, u esa: «Yana kuchimcha bormi?», Der ».**

Rasululloh solallohu alayhi va salom dedilar: «U (jahannam) va yangi qushishni talab kilaveradi harakat Jabbor Zot unga qadamini-o'g'ini ko'chasi va jahannam bas, etar deydi».

**«Do'zax yoshdan o'zgan kimsalarga ko'rsatilishi kerak».** Abdulloh ibn Mas'ud roziyallohu anhudan: Rasululloh solallohu alayhi va salam dedilar: «ishda kun jahannam olib kelinadi va uni etishni min tizgini bulib o'tdi bir tizgindan keyin juda yaxshi tanish».



Abu Hurayra raziallohu anhudan: Rasululloh solallohu alayhi va salam dedilar: «Odamlarni yoqotgan bu o'qituvchilarning so'zlari haroratingizni amalga oshirganingizdan keyin biron bir narsani olib boring».

- Ollohga qasam-ki, boshqa bir bo'lak ham etardi, Yo Rasululloh, deyildi.
- Do'zax kuni va boshqa holatlarga qarab tuqson qilingan tuqqiz tenglashtiriladi va har biri boshqa biron bir narsada, - dedilar.

Abu Hurayra raziallohu anhudan: «Biz Rasululloh solalllohu alayhi va salomning huzurlarida etik, tuvatdan bir narsang tushgan tovushini eshitinlar.

Shunda Payg'ambar solalllohu alayhi va sallam:

- Bilasizlarmi, bu nima? - dedilar. Bizlar:
- Allox va rasuli biluvchiroq, - dedik. Rasululloh:
  - Bu etmish yil oldin duzaxga otilgan tosh edi. U xozirgacha dvzaxga tushib borardi endi tubiga etdi, - dedilar. Abu Hurayra raziallohu anhudan: Rasululloh solalllohu alayhi va salom dedilar:
  - Allox jannat va duzaxni yaratib bulgach, Jibril alayhis-salomni jannatga yubordilar va jannatimga boqing va u erda axli jannatlarga xozirlab qo'yilgan ne'matlarmi ko'rgin, dedi. Jibril borilar va jannat va undagi mo'minlarga xozirlab qo'yilgan ne'matlarni ko'rdilar. Keyin Alloxning huzuriga qaytib



kelib:

Izzatingga qasam-ki uni biron jon eshitsa, albatta unga kiradi (yangi kirishga

harakat qilinadi), dedilar. Allox jannatga buyurdi u makorhlar (kiyinchiliklar)

bilan o'raldi va Jibrilga: qayib borib, ko'rgin, dedi. Jibril forib, kelilar va: Izzatingga qasam-ki unga biron bangang kirolmaydi, deb qurqaman, dedillar. Olloh

Jibrilga: Do'zaxga yuk, qaragin va u erda yangi do'stlar tayyorlab qo'yilgan.

azoblarimni ko'rgin, dedi. Jibril forib ko'rdilarki duzax bir birining ustiga minashib yotardi. Alloxning huzuriga qaytib: Izzatinga qasam-ki uni biron bandang

eshitsaga unga kirmaslikka harakat qilinadi, dedilar. Allox duzaxga buyurdi u

shahvatlar bilan o'raldi, key Jibrilga: Borib kurgin, dedi. Jibril yuk, ko'rib kelilar va: Izzatingga qasam-ki undan biron bangang kutulolmaydi va unga kirib

ketadi, deb kurkaman, dedilar.

Qur'oni Karim duzax datsatlari va azoblaridagi bandalarga ko't eslatadi, toki

ular duzaxga olib boradigon har qanday ishlardan o'zlarini tiklaydilar kilsinlar.

Xasan Basriy tahlikahulloh aytadi: Umar raziyallohu anhu: «Do'zaxni ko'p eslanglar. Chunki unifikatsiya juda katta qat'iyat, juda katta chuqur va chokmori

temirdir »- der әрдilar.



Xasan Basriy tahlikahulloh dedi: Ollohga qasam-ki qay bir banda duzaxga anik

ishonsa, keng dunyo unga tor bulib qoladi. Munofiq - duvax garchi mana bu devornning

ortida turgan bulsa ham, unga kirmagunichi unii bilan munosabatda bo'lmadi.

**«Agar zolim-kofir kimsalar uchun erdag'i bor narsa va u bilan birga biron bir boshqa narsaning ko'rinishiga o'xshash narsa, albatta, katta qiyomat kunidagi azobning yomonligidan, usha (quldiragi bor narsalarini) tulov qilib berib yubormagan bo'lar edilar. (Chunki u Kunda) ularga Allox tomonidan ular uylab ko'rilgan narxlar - azoblar ko'rindi. Ularga o'zlari kasb qilingan yomonliklari aniq bo'lib qoldi va o'zlarini (dunyodaliq chog'larida) masxara qilib o'tgan (azob) o'rab oldi ».**

Hech bir inson - u har qancha fasohat va balog'at sohibi bomasin, - zolim-kofirlarning boshqa kunidagi fojiyalalarni Qur'on rasm bilan tasvirlangan

tasvirga bera olmaydi. «**Ularga Olloh tomonidan katta uy ham ko'rmagan narxlarni ko'rindi**». Ularga ko'ringan narxlar nima bo'lishi mumkin?

Qayta

tirilishmi? Hisobmi? Mezonmi? Jannatmi? Dozaxmi? Bu kabi savollarini qancha ko'chirib tashladingiz

, shuncha kurkinchli va dashtli bulib, Haqiqiy yolg'iz Ollohning ozigagina ayon bulib qolgan g'aybligichi qo'lida. Kofirlar uylab ko'rilgan,



ko'ngillarga kelmagan va oqlilarga ham sig'dira olmaygan narsa-azoblar ulaga kunbaro bo'ldilar.

**«Yo'q, ular (Qur'on oyatlariga boqmaydilar, chunki ular qiyomat) soatini yo'lga qo'yganlar. Biz esa u soatni yolg'on deban kimsalar**

**uchun do'zax etini tayyorlab kuyganmiz. (Do'zax) ularni uzoq joydan olib tashlangan davrdaayokning o'ziga xos xususiyatlari va bukrigini eshitishlari. Kachon ulkan**

**qo'shilgan holatlarda (tuzilgan) tor bir joyda tashlab qo'yilgan joylarda va boshqa joylarda (tillarga) o'ralgan tilab qo'yilgan. (Shunda**

**ularga) : «Sizlar bugun bir o'limni emas, ko'p o'pkalarni tilanglar (chunki sizlar butun umrlaringizni kufru isyonda utkazganlaringiz uchun kopdan-ko'p ulim-munozaralarga qarshi buyruqsiz», deyilur) ».**

**« (Bas, Alloh jahannam quriqchilariga der) :« Uni ushlab, kishanlanglar !. So'ngra duvaxga tashlanglar !. So'ngra uzunligi etmish gaz bu'lgan**

**zanjirga sulay bog'langlar! ». Chunki u ( hayoti dunyodaligi patida ) Ulug' Ollohga bundayon keltirmas edi. Miskin-bechoraga taom berishga (o'zini**

**ham, o'zlarini ham) targ'ib qilmas edi. Bas, bugun, bu erda uning uchun**

**biron do'st-maadadkor yig'dir !. Biron taom ham yoqdir !. Faqat yiringdan chiqqan**

**(bir «taom» borki) . Уни фақат (йўлдан) адашган (кофир) ларгина ерлар! ».**



**«Albatta, biz kofirlar uchun zanjirga qo'shilgan va (duzax) alangasini tayyorlab qo'yanmiz!».** Abdulloh ibn Abbas raziyallohu anhumodan: Rasululloh solalllohu alayhi va salam dedilar: «Kishini do'zax tomon sudraydilar va devor yiroqlashib g'uj bo'libdi.

Shunda Rahmon taolo: Senga nima bo'ldi, dedi. Do'zax esa: Bu bandang mendan panoh tilardi, aytdi. Allox: Bandamni kuyib yuboringlar, deydi. Kishi yangi duzaxga sudraladi u: Ey Robbim Sendan bu gumonda bulmagandim, dedi. Alloh: qanday gumonda eding, deydi. Banda: Meni Rahmatingni urashini umid qilar edim, aytdi.

Allox: Bandamni kuyib yuboringlar, deydi. Kishi yangi duzaxga sudraladi shunda duzax xuddi xachir arpani korib tovush chikargani kabi o'kadi va chuqur xursinadi. Buni eshitgan odam qurqmay qolmaydi ».

**«Qacon ular (jahannamga) tashlanganlarda qayrab turgan (jahannamning xuddi eshak xangraganidek) bir davlat-faryodini eshiturlar. U g'azabdan bulinib-parchalanib ketgudek bulur ».** Yani kofir kimsalarga nisbatan g'azabining qat'iyatliligi sababli u yordam, tilka-pora bulib ketgudek buladi.

**«Kofir qilingan kimsalar uchun esa jahannam uti bordirki, na ularga (ikkinci bor o'lish) hukm kilinib, ula olurlar va na ulardan (jahannam) azobi engillatilur. Biz har qanday bir kofirni mana shunday**



**yozolarmiz. Ular u joyida: «Parvardigoro, bizlarni (*bu azobdan*) chikargin, bizlar kilib otgan amallarimizdan boshka yaxshi (*amallarni*) qilurmiz», deb ayt-voy qilurlar. Axir Biz sizga eslatma oladigan odam (*eslatma*) o'ldudek uzun umr bermaganmidik ?!**

**Sizlarga**

**ogohlantiruvchi ham kelgan edi-ku! Bas endi azoblariningizni treavinginglar! Endi**

**zolim kimsalar uchun biron yordamchi bulmas! ». «Bizning oyatlarimizni inkor qilgan kimsalarni albatta duzaxga kirajatamiz. kachonki terilari kuyib bitishi bilan haqiqatdan azobni tolib ko'rishlari uchun urniga boshlanadigan terarni almashtiramiz » .**

Xasan Basriy aytadi: *Ularniing terilari bir kunda o'tkazilib yuboriladi*

Abu Hurayra raziallohu anhudan: Rasululloh solallohu alayhi va salam dedilar: «**Kofirning ikki elkasi oraligi tez yurgan otlik uch kunlik yig'ldir**».

**«Kofirning oziq tishi« Uxud »tojikalli buladi va terisining qalinligi uch kunlik yuldir». «Kofirning jahannamdagagi o'tirgan joyi Makka bilan Madina origichadir».**

Kofirning tanasi bunchalik ulkan qilinishidan maqsad ko'proq azob totii uchun

buva, ajab emas. Chunki azob badanni qamrab oladi, yasad ulkanlashgani boshi, azob



ham kuchaydi. Oxiratda kofir-zolimlarning azoblari qat'iy ravishda amalga oshiriladi. Xatto kofir yuzi bilan uzini tusmokchi buladi.

**«Axir qiyomat Kunida yomon azobdan o'z yuzi bilan saqlanib qolgan kimsa**

(*u har kuni har qanday azobdan tinch-xotirjam odam bilan tenglashtirilgan bulurmi*) .

(*U kunda) zolim-kofirlarga: «aziz kasb kilib otgan narsani (yani dinsizlik mevasini) totib ko'ringlar!» - deyildi* ».

Inson odatda yuzini qo'li yo'qi biron azozosi bilan ta'minladi. Banda do'zax azobiga ikki marta kiritilgan vaqt - Allox barhamizni bunday kundan saqlasin - sarosima va iztirobning zuridan duzax azobini yuzi bilan ta'minladi. Go'yo u azobni tusib koladigandek yuzini duzaxga tutadi.

Kofirning xorligi bunchalik qat'iy, uning azoblari bunchalar olamli!

«Isro» -  
63,64.

«Sod» -  
82,85.

Kakhramon  
ривояти.

«Mujodala» -

19.

Кахрамон  
ривояти.

«Kof» -  
23,30.

Кахрамон  
ривояти.

«Shuaro» -  
91.

Кахрамон  
ривояти.

Муслим  
ривояти.

Муслим  
ривояти.

Абу Довуд  
ва Термизий ривояти.

Ином  
Аҳмаднинг «Зухд» китобидан.

«Зумар»-  
47,48.

«Фурқон»-

11,14.

«Ал-Ҳаққа»-

31,37.

«Инсон»-

4.

Ибн Касир

бу ҳадис санадини сахих деган.

«Мулк»-7,8.

«Фотир»-

36,37.

«Нисо»-

56.

Бухорий

ривояти.

Муслим

ривояти.

Термизий

ривояти.

«Zumar» -

24.